

ת"פ (באר שבע) 48761-06-20 - מדינת ישראל נ' א.ע. התיכון לנכסים והשקעות בע"מ

פלילי - עבירות מינהליות

פלילי - עבירות מס

פלילי - שיקולי ענישה

בית משפט השלום בבאר שבע (בשבתו בבית המשפט המחוזי)
ת"פ 48761-06-20 מדינת ישראל נ' א.ע. התיכון לנכסים והשקעות
בע"מ ואח'
לפני כבוד השופטת נועה חקלאי

בעניין: המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד גל זנדני חוג'ה ומתמחה דביר לוי
נגד

הנאשמים
1. א.ע. התיכון לנכסים והשקעות בע"מ
2. עבד אל קאדר אבו קוש
ע"י ב"כ עוה"ד ניר יעקב ממשרד עו"ד תמיר
סלומון

גזר דין

1. הנאשמים הורשעו, על פי הודאתם בביצוע 2 עבירות של אי הגשת דוחות מע"מ במועד לפי סעיפים 117(א) ו-88(א) בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן - חוק המע"מ) ולפי תקנה 23(ב)(1) לתקנות מס ערך מוסף, תשל"ו 1976 (להלן - תקנות המע"מ), ובביצוע 4 עבירות של אי תשלום המס במועד לפי סעיפים 118 ו-88(א) בחוק המע"מ ולפי תקנה 23(ב)(1) לתקנות המע"מ.

2. על פי עובדות כתב האישום הנאשמת היא חברה, הנאשם הוא מנהלה, הנאשמים לא הגיש במועד 2 דוחות תקופתיים לרשויות מע"מ, בעבור חודשים 8/19 ו-1/20.

הדוחות הוגשו באיחור וסכומי המס בגין הדוחות שולמו באופן חלקי או מלא. בנוסף, 4 דוחות נוספים הוגשו במועד אך המס בגינם שולם באיחור, במלואו או אופן חלקי, כך שבמועד הגשת כתב האישום חוב המס שנבע מהדוחות עמד על סך 560,751 ₪.

תסקירי שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות השירות

עמוד 1

3. בתסקיר שירות המבחן מיום 4.3.24 סקר שירות המבחן את הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם, את ההיסטוריה העבריינית והעבירה הנוכחית, את הערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להישנות עבירות דומות בעתיד, בתלות במצבה של החברה, שירות המבחן הציע לנאשם להשתלב בקבוצה טיפולית לצורך פיתוח מודעות להתנהלותו סביב משבר החברה ודחק כלכלי, על מנת לזהות מצבי סיכון ורכישת כלים להתנהלות במצב משבר. על כן המליץ שירות המבחן לדחות הדיון ב- 4 חודשים.

4. בתסקיר מיום 29.5.14 עדכן שירות המבחן כי הנאשם שולב בקבוצת מרמה בשירות המבחן, השתתף עד כה ב- 6 מפגשים והקפיד על הגעה רצופה. שירות המבחן התרשם כי הנאשם התפרק מעמדותיו הנוקשות וכי ניכר כי יכול להתרם מטיפול ארוך טווח במסגרת שירות המבחן.

הנאשם ציין בפני שירות המבחן כי יתקשה לבצע עבודות שירות במקביל לצו מבחן, שירות המבחן העריך כי המשך הטיפול יביא להפחתת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד, ועל כן המליץ על דחיית הדיון ב- 4 חודשים לצורך הגשת תסקיר משלים עם המלצות לעניין העונש.

5. הממונה על עבודות השירות מצא את הנאשם כשיר לריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות.

אעיר כי הנאשם הופנה אל הממונה על עבודות השירות בהחלטה שניתנה במהלך הדיון שהתקיים ביום 8.4.24, בהעדר ההגנה. ב"כ הנאשם הגיש **בבוקרו של יום הדיון** "בקשה **בהולה** לדחיית הדיון" בשל המלצות התסקיר (תסקיר שהוגש כבר ביום 4.3.24). על אף שלא ניתנה החלטה בבקשת הדחיה, ההגנה לא התייצבה לדיון. לא הייתי מציינת זאת אלמלא הביקורת הלא ראויה ואף מקוממת, של ב"כ הנאשם בסעיפים 18-20 בטיעוניו, כלפי ב"כ המאשימה וכלפי בית המשפט.

טיעוני הצדדים לעונש

6. ב"כ המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו, למידת הפגיעה בערכים המוגנים לאור היקף העבירות, לדבריה מתחם העונש ההולם לכל עבירות המע"מ שבכתב האישום נע בין 6-12 חודשי מאסר בפועל, 2-8 חודשי מאסר מותנה, קנס כספי בשיעור שנע בין 5% ועד 10% מגובה המחדל התחילי וכן חתימה על התחייבות להימנע מביצוע עבירה בעתיד.

המאשימה הפנתה לאסופת פסיקה התומכת בטיעוניה.

ב"כ המאשימה ציינה כי לאחר הגשת כתב האישום הנאשמים הסירו את מלוא המחדל, ושילמו את מלוא סכום המע"מ. לדבריה אין לנאשם הרשעות קודמות בעבירות מס

לאור מכלול הנתונים עתרה המאשימה להטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר מותנה, קנס בסך 28,000 ₪ והתחייבות.

7. ב"כ הנאשם טען שכפי שיש טעם רב להגיע להסדרים עם נישומים בטרם המאשימה פונה לאכיפה באפיק פלילי, כך יש גם טעם רב לעשות כן, גם עם מי שהסיר את מחדליו באיחור מסוים.

לדבריו, האיחור בתשלום המס לא נעשה בכוונה ובזדון אלא בשל קושי כלכלי אליו נקלעו הנאשמים בעל כורחם. לדבריו, הנאשמים קיבלו באיחור את התקבולים המגיעים להם מלקוחותיהם, כשהלקוח "בעל מוסר תשלומים שאינו מרשים בלשון המעטה" (סעיף 10 לטיעוני ההגנה) הוא זרוע אחרת של המדינה.

8. ב"כ הנאשם טען כי עניינו של הנאשם שונה בתכלית מעניינו של עמיר אשר נדון בפני בית המשפט המחוזי בעפ"ג 55410-01-23, שכן שם דובר במי ששימש עו"ד במקצועו, המשמש כנאמן בבתי משפט והעבירות שביצע נמשכו על פני מספר שנים, רובן בוצעו לאחר שכבר הוגש נגדו כתב האישום, בעוד הנאשמים שבפניי מרבית העבירות בהן הורשעו הן מסוג חטא, האיחור בתשלום נבע לשיטתו מסחבת שנקטה המדינה בתשלום לנאשמת בעד שירותים שביצעה הנאשמת עבודה. הנאשם ניסה להגיע להסדר תשלומים עוד בטרם הוגש כתב אישום, שלא בשליטתו הנאשמת נכנסה להליכי חדלות פירעון ובכך נמנעה ממנו האפשרות לפעול באופן מיידי להסדרת חובות הנאשמת למע"מ. עם זאת, במסגרת הליכי חדלות הפרעון - הסירה הנאשמת את מלוא חובה למע"מ.

לאור כל המפורט, עתר ב"כ הנאשמים לסיים את ההליכים כנגד הנאשם ללא הרשעה. ב"כ הנאשמים הפנה לאסופת פסיקה התומכת בטיעונו.

9. ככל ובית המשפט לא יעתר לבקשתו, הפנה ב"כ הנאשמים לאסופת פסיקה המלמדת על מתחם העונש ההולם אשר נע לשיטתו ממאסר מותנה ועד חודשיים מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

באשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם:

ב"כ הנאשם ציין שהנאשם בן 52 נשוי ואב ל- 9 ילדים, נעדר עבר פלילי, הנאשם ירש את הנאשמת מאביו, ניהל את הנאשמת מעל 30 שנה והעסיק מאות עובדים, הנאשמת נקלעה לקשיים כלכליים בשל פיגור בתשלומי לקוחותיה, ובהם חברות ממשלתיות גדולות (ת/4). הנאשמת הסירה את כל המחדלים.

לדברי ב"כ הנאשמים אם הענישה שתוטל תביא לכך שהנאשם לא יוכל להמשיך ולפעול לשיקום הנאשמת, הנאשמת עלולה לקרוס. לדבריו, הנאשם אינו בקו הבריאות, מוגדר כנכה ובעל תפקוד כליות לקוי (הוצגו מסמכים רפואיים). הנאשם שיתף פעולה עם שירות המבחן והשתלב בקבוצה טיפולית.

לאור כל המתואר, וככל שהנאשם יורשע בדין, עתר ב"כ הנאשם להסתפק בענישה הכוללת מאסר מותנה וקנס נמוך, בשים לב למצב הכלכלי הקשה.

עמוד 3

דין והכרעה

עונש אחד לכל העבירות

10. הנאשם נותן את הדין בגין ריבוי עבירות (6 עבירות)

בית המשפט העליון קבע כי כל דוח שלא הוגש מהווה עבירה בפני עצמה ואין מניעה לגזור ענישה במצטבר בגין כל דוח. ראו רע"פ 5953/08 עתאמלה נ' מדינת ישראל (22.10.08); רע"פ 1130/20 דוד דהן נ' מדינת ישראל (13.4.20).

11. עם זאת, מעיון בפסיקת בתי המשפט ניתן ללמוד כי במרבית המקרים, כשנאשם נותן את הדין בגין ריבוי עבירות של אי הגשת דוחות במועד, נקבע מתחם עונש הולם אחד לכל העבירות ונגזר עונש כולל לכל העבירות. ריבוי העבירות כמו גם משך התקופה שבוצעו העבירות וסכום החוב המצטבר לרשויות המס, נלקחים בחשבון עת נשקלת חומרת הנסיבות.

ראו למשל רע"פ 4173/15 אבו הלאל ואח' נ' מדינת ישראל (29.6.15); רע"פ 1688/14 כץ נ' מדינת ישראל (9.3.2014); רע"פ 253/19 ערן ריכטר נ' מדינת ישראל (20.1.2019).

המאשימה עצמה בטיעוניה לא ביקשה לקבוע מתחם עונש הולם לכל עבירה בנפרד, אלא עתרה למתחם עונש הולם אחד ולענישה אחת אשר תכלול את כלל העבירות שבכתב האישום.

12. לאור כל האמור, בהתאם להוראת סעיף 40(ג) לחוק העונשין התשל"ז 1977, בשים לב לפסיקה הנוהגת ולעמדת הצדדים, יקבע מתחם עונש הולם אחד הכולל את כל העבירות המפורטות בכתב האישום.

מתחם העונש ההולם

13. **הערכים המוגנים** שנפגעו בעבירות שביצע הנאשם הם: שמירה על יציבות המשק והקופה הציבורית. מערכת המס מיועדת לאפשר לממשלה לפעול לקיום צרכי החינוך, הבריאות, הרווחה, הביטחון, לקידום ערכים חברתיים ראויים ועוד. פגיעה בדיווח במועד ובתשלום המס גוררת פגיעה בכיסו של כל אזרח ואזרח, במחסור בשירותים ציבוריים, פגיעה בערך השוויון בחלוקת נטל המס, פגיעה בסולידריות החברתית, פגיעה ביכולתה של רשות המס לקבל המידע הדרוש לה לצורך גביית מס אמת, ולבצע את מלאכת גביית המס והפיקוח על הגביה.

בית המשפט העליון בשורה ארוכה של פסקי דין עמד על החומרה שבעבריינות המס ועל החשיבות בענישה אשר תיתן משקל בכורה לשיקולי הגמול וההרתעה, ותעדיפם על פני נסיבות אישיות, על מנת שלא להביא לכרסום במוטיבציה של כלל משלמי המסים למלא חובתם.

ראו למשל ברע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל (15.4.2004):

"עבריינות המס בכללה, אינה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צרכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס...".

ראו גם רע"פ 9004/18 מאיר יצחקי נ' מדינת ישראל ((31.12.2018):

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל."

ראו גם רע"פ 5823/09 באשיתי נ' מדינת ישראל (17.8.2009); רע"פ 3137/04 חג'ג' נ' מדינת ישראל (18.4.2004); רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.13); רע"פ 1688/14 כץ נ' מדינת ישראל (9.3.14); רע"פ 3385/13 דימיטשטיין נ' מדינת ישראל (29.5.13); רע"פ 7964/13 רובינשטיין נ' מדינת ישראל (31.12.13); רע"פ 7790/13 חיים נ' מדינת ישראל (20.11.13); רע"פ 1717/14 ליזרוביץ נ' מדינת ישראל (30.3.2014); רע"פ 5358/12 שוקרון נ' מדינת ישראל (10.07.12); רע"פ 3857/13 יצחקיאן נ' מדינת ישראל (30.07.2013); רע"פ 5308/18 ג'בארין נ' מדינת ישראל (18.7.2018); רע"פ 1383/22 אבו כאשף גאבר נ' מדינת ישראל (8.3.22) ורבים אחרים.

לעניין חומרת העבירה של אי הגשת דוחות מע"מ במועד ראו דברי בית המשפט העליון ברע"פ 1875/98 אורן בנגב - מתכות בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל (7.9.20):

"אי-הגשת דוחות במועד משמעותה שימוש פרטי בכספי הציבור. אי-רישום במועד משמעותו אי-תשלום מס וכן ניכוי שלא כדין של מס תשומות על חשבון הציבור. אי-דיווח במועד ואי-רישום במועד הם גם אמצעים להשתמטות ממס. לאור כל זאת בולט האופי השלילי שבהתנהגות שמהווה את העבירות. העונש בצדן - שנת מאסר - אינו קל כלל ועיקר, ויש בו כדי להשליך על אפיון כעבירות של מחשבה פלילית".

14. מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא משמעותית בשים להיקף הפגיעה בקופה הציבורית.

15. **באשר לנסיבות ביצוע העבירות** נתתי דעתי לכך שהנאשם איחר בהגשת 2 דוחות (איחור של יומיים ושמונה ימים), ו- 4 דוחות נוספים לא שילם במועד, הגם שהוגשו במועד. העבירות נפרסו על פני תקופה של 10 חודשים. נתתי דעתי לכך שהיקף הפגיעה בקופה הציבורית עמד על 560,751 ₪. העבירות בוצעו ללא תכנון, ללא אינדיקציה לתכנון מוקדם או לכוונה לחמוק מתשלום.

נתתי דעתי לנסיבות שהביאו את הנאשמים לביצוע העבירות. העבירות בוצעו על רקע קושי בתזרים מזומנים. עם זאת אין בכך כדי להוות נסיבות לקולה. בית המשפט העליון קבע לא אחת כי אין זכות לעכב כספי מס גם על רקע קשיים כלכליים. ראו למשל ברע"פ 4844/00 ברקאי נ' מדינת ישראל (9.12.2001); רע"פ 6167/11 ספקיוריטי המוקד המרכזי בע"מ נ' מדינת ישראל (19.2.12).

אני ערה לטענת ההגנה כי חלק מהקשיים בתזרים המזומנים נבע ממוסר תשלומים ירוד של חלק מהלקוחות, ובהם לקוחות שהם זרועות של המדינה. כך למשל, מהמסמך ת/4 הכולל את פירוט החשבוניות שהוצאו בתקופה הרלוונטית ניתן לראות שבין לקוחות הנאשמת קיימים לקוחות רבים כגון משרדי ממשלה, מועצות אזוריות ומקומיות, תאגידי מים, רכבת ישראל ועוד. מהמסמך הנ"ל לא ניתן ללמוד שגורמים אלו איחרו בתשלום. עם זאת במסגרת נ/1 צורפו תכתובות מייל אשר מלמדות לכאורה על עיכוב בתשלומים של חלק מהלקוחות הללו (חלק מהעיכובים נעשו גם על רקע טענות בנוגע לאי השלמת השירותים שהתחייבו או אי עמידה בזמנים). הנתונים שהוצגו הם חלקיים בלבד, ולא ניתן ללמוד מהם באופן מלא ומפורט את כל הנתונים הדרושים לעניין לרבות משך העיכוב בתשלום, היקפי העיכוב וכיוצא באלה.

כאמור, בתיק זה התנהלו הוכחות. במהלך פרשת ההגנה העיד הנאשם כי 90% עד 100% מלקוחותיו הם מוסדות ממשלתיים (פרו' מיום 26.2.23 עמ' 17 ש' 10-17) וכי חלקם איחרו בתשלום. כך עולה גם מעדויות עדי ההגנה האחרים שהתייצבו להעיד.

אין באיחור בתשלום מצד הלקוחות כדי להצדיק את האיחור בעצם הגשת הדוחות, שכן על אף העדר יכולת לשלם את סכום המס, ניתן היה להגיש את הדוחות במועד.

ההסבר שנתנה ההגנה בדבר מוסר תשלומים ירוד של הלקוחות, שחלקם הם זרועות של המדינה, אין בו די כדי להוכיח כי קריסת הנאשמת נבעה אך ורק בשל כך.

על אף שהנאשם התייצב לעדות, וכך גם עדי הגנה נוספים, לא הוצגו בפני הנתונים המלאים המאפשרים את הקביעה כי הנאשמת קרסה אך ורק בשל עיכוב של תשלום מאת המדינה או מגופים ממשלתיים.

ההגנה הציגה לעיוני מסמכים מתיק חדל"ת 11595-05-20 שהתנהל בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, שם הגיעה הנאשמת להסדר עם נושיה, ומהמסמכים שצורפו עולה לכאורה כי סכום החוב הוא מעל 22 מיליון ₪, שהוא סכום גבוה מהסכומים שהנאשם טען שעדיין חייבים לו.

עם זאת, יש בנתונים שהוצגו כדי לשפוך מעט אור על נסיבות ביצוע העבירות ולהפחית במידה מסוימת מחומרת הנסיבות, זאת משום שהאיחור בתשלומים של מוסדות ממשלתיים וציבוריים לנאשמים, השפיע במידה מסוימת על העדר יכולתם לשלם את המס במועד, ולהימנע מביצוע העבירות, ועל כן, יש בכך כדי להוות נסיבות אשר מפחיתות במידה מסוימת (הגם שלא הוכח כי ההשפעה היא במידה רבה) ממידת אשם של הנאשמים ומחומרת מעשיהם.

ראו בעניין זה את דבריה של כב' הש' רות לורך (כתוארה אז) בת"פ 1793/97 מ"י נ' מערכות תעופתיות א.ש. בע"מ (28.3.2000):

"קיימת דילמה מוסרית בכך, כי מחד זרוע אחת של המדינה הלוקה במוסר תשלומים ירוד אינה עומדת בהתחייבותיה ואינה משלמת תשלומיה במועד, ומאידך זרוע אחרת מבקשת להעניש בהליך פלילי, על אי העברת חלק מהתשלומים הללו במועד לשלטונות מע"מ.

בעניין זה יש לציין שככל שהיקף העסקאות גדול יותר (כבעניינו) הרי סכום המס גדול יותר, ומימונו על חשבון הנאשמים מכביד ביותר. כאשר אדם מתקשר עם אחר מונח הסיכון כי התמורה לא תשולם במועד או חלילה לא תשולם כלל.

ואולם כאשר מדובר בהתקשרות עם מוסדות המדינה עצמה האם לא ראוי שיניח העוסק כי הוא מתקשר עם גוף אמין אשר יעמוד בהתחייבותיו? או יניח למצער כי עיכוב בתשלום מצד המדינה לא יוביל להעמדתו לדין בפלילים? יש לזכור בהקשר זה כי על פי החוק למעשה ה"עוסק" משמש כ"סוכן גבייה", כאמצעי להעברת כספי המע"מ מהלקוח לרשויות המס.

התוצאה העלולה להיגרם ממוסר התשלומים של המדינה מחד ומהמחויבות ע"פ החוק מאידך, הנה כי חברות כדוגמת אלה שבפני תקלענה לקשיים כלכליים ותסגרנה.

באופן זה תקופת פרנסתן של משפחות רבות (בעניינו כ - 20).

האם זהו הצדק שנועד דבר החקיקה להשיג?

האם לתוצאה זו התכוון המחוקק?

בכל הנוגע להרשעה קצרה ידי מלהועיל לנאשם. החוק בעניין זה ברור ביהמ"ש כפוף למרות הדין וכל עוד לא ישונה הדין אין מנוס מהרשעת הנאשמים.

עם זאת, **לעניין העונש יש בהחלט להתחשב בכך לקולא**, ואולם תוך איזון לעומת השקול לחומרא בדבר הקנסות המנהליים הקודמים שהוטלו על הנאשמים 1 + 3 וההמחשה הברורה בכיסם כי נסיבה זו לא תהווה צידוק לביצוע העבירה. "

למקרה דומה ראו ת"פ (באר שבע) 44159-08-18 **מדינת ישראל נ' י.א. אחזקה ושירותים בע"מ ואח'** (2.10.22) (ערעורים שהגישו שני הצדדים על פסק הדין, נדחו בהסכמה: עפ"ג (באר

9839-11-22 **מדינת ישראל נ' י.א. אחזקה ושירותים בע"מ ואח'**; עפ"ג (באר שבע) (שבע) 30571-11-22 **גלמן נ' מדינת ישראל** (18.1.23).

זאת ועוד, נתתי דעתי אף לכך שהנאשמת הגיעה להסדר תשלומים עם נושיה, עוד בטרם הוגש כתב האישום בתיק זה, ובמסגרת הליכי החדל"ת שילמה את מלוא חובותיה למע"מ.

16. **עיון בפסיקה הנוהגת** במקרים דומים, מעלה כי העונשים המוטלים על נאשמים נעים ממאסרים מותנים ועד למספר חודשי מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריה וקנסות הנעים בין אלפי שקלים לעשרות אלפי שקלים. במקרים בהם סכומי המס אינם מאוד גבוהים והמחדלים הוסרו מסתפקים בתי המשפט לא אחת בענישה צופה פני עתיד, לעומת זאת, כאשר עסקינן בריבוי עבירות ובהיקף משמעותי, וכאשר המחדלים לא הוסרו, הענישה הרווחת היא מאסר בפועל, לריצוי מאחורי סורג ובריה ובמקרים הקלים יותר, מאסר לריצוי בעבודות שירות. אך קיימים גם מקרים, בהם בתי המשפט מסתפקים בענישה צופה פני עתיד, גם מקום בו המחדל לא הוסר. ראו למשל:

· רע"פ 1579/18 **עיד אבו אלקום נ' מדינת ישראל** (20.3.18). המבקש הורשע על פי הודאתו בביצוע 47 עבירות של אי הגשת דוחות תקופתיים במועד לפי ס' 117(א)(6) לחוק המע"מ. סכום המחדל עמד על 462,815 ₪. עד למועד גזר הדין המס לא שולם. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם כולל מאסר לתקופה של 6-12 חודשים, קנס בסך 30,000-50,000 ₪ וענישה נלווית וגזר על המבקש 8 חודשי מאסר בפועל, קנס ע"ס 40,000 ש"ח וענישה נלווית. ערעורו של המבקש נדחה. בקשת רשות ערעור נדחתה.

· רע"פ 4173/15 **אבו הלאל ואח' נ' מדינת ישראל** (29.6.15). המבקשים הורשעו בביצוע 26 עבירות של אי הגשת דוחות תקופתיים במועד לפי ס' 117(א)(6) לחוק המע"מ, סכום המחדל עמד על 400,000 ₪. המס לא שולם עד למועד גזר הדין. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם לכל העבירות נע ממאסר מותנה ועד 10 חודשי מאסר בפועל, וגזר על כל אחד מהמבקשים 8 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 20,000 ₪ וענישה נלווית. ערעורם של המבקשים נדחה. בקשת רשות ערעור נדחתה.

· עפ"ג (באר שבע) 59858-01-23 **עמיר נ' מדינת ישראל** ביחד עם 55410-01-23 **מדינת ישראל נ' עמיר** (13.9.23). המשיב הורשע על פי הודאתו בביצוע 21 עבירות של אי הגשת דוחות מע"מ במועד לפי סעיף 117(א)(6) לחוק המע"מ, המחדל עמד על 300,525 ₪. המחדל הוסר במלואו. שירות המבחן המליץ להימנע מהרשעת הנאשם. בית משפט קמא לא ביטל את ההרשעה, קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 0-9 חודשי מאסר וענישה נלווית, וגזר על הנאשם מאסר מותנה, קנס בסך 15,000 ₪ וענישה נלווית. בית המשפט המחוזי דחה את ערעור המשיב על עצם הרשעתו, קיבל את ערעור המערערת על קולת העונש והחמיר בעונשו של המשיב כך שהוסיף לעונש שהוטל 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

· עפ"ג (באר שבע) 41445-08-22 **מדינת ישראל נ' כהן** (21.12.22). המשיב הורשע על פי הודאתו בביצוע 15 עבירות של אי הגשת דוחות מע"מ במועד לפי סעיף 117(א)(6) לחוק המע"מ, ועבירה של אי תשלום מס במועד לפי סעיף 118 לחוק המע"מ, עבירות אשר בוצעו במסגרת ניהול 3 חברות שונות. המחדל עמד על 378,440 ₪. המחדל הוסר במלואו. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 0-9 חודשי מאסר וענישה נלווית, וגזר על הנאשם מאסר מותנה, קנס בסך 20,000 ₪ וענישה נלווית. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המערערת על קולת העונש והחמיר בעונשו של המשיב כך שהוסיף לעונש שהוטל 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

· עפ"ג (באר שבע) 26414-05-22 **מדינת ישראל נ' זיאד אלנסרה** (15.6.22). המשיב הורשע על פי הודאתו בביצוע 7 עבירות של אי הגשת דוחות מע"מ במועד לפי סעיף 117(א)(6), ועבירה של אי הגשת דוח שנתי במועד למס הכנסה. סכום המחדל עמד על 419,678 ₪. המחדל הוסר במלואו. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 0-9 חודשי מאסר וענישה נלווית, וגזר על הנאשם מאסר מותנה, קנס בסך 15,000 ₪ וענישה נלווית. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המערערת על קולת העונש והחמיר בעונשו של המשיב כך שהוסיף לעונש שהוטל חודשיים מאסר לריצוי בעבודות שירות.

· עפ"ג (באר שבע) 24879-02-22 **מדינת ישראל נ' אבו קוש** (18.5.22). המשיב הורשע על פי הודאתו בביצוע 9 עבירות של אי הגשת דוחות מע"מ במועד לפי סעיף 117(א)(6), ו-2 עבירות נוספות של אי תשלום המס המגיע בגין הדוחות לפי סעיף 18 לחוק המע"מ. סכום המחדל עמד על 536,039 ₪. המחדל הוסר במלואו. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 0-12 חודשי מאסר וענישה נלווית, וגזר על הנאשם מאסר מותנה, קנס בסך 30,000 ₪ וענישה נלווית. בהמלצת בית המשפט המערערת חזרה בה מהערעור.

· עפ"ג (באר שבע) 23647-05-19 **שקאר גאבר נ' מדינת ישראל** (25.9.19). המערער הורשע בביצוע 9 עבירות של אי הגשת דוחות תקופתיים במועד. סכום המס הנובע מדוחות אלו עמד על 458,861 ₪. המערער לא הסיר את המחדל. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4-9 חודשי מאסר וענישה נלווית וגזר על המערער 7 חודשי מאסר בפועל, קנס בסך 35,000 ₪ וענישה נלווית. הערעור נדחה.

· עפ"ג (מרכז) 62686-11-15 **קליר תעשיות זכוכית בע"מ נ' מע"מ רמלה**. (17.5.16) המערער הורשע בביצוע 34 עבירות של אי הגשת דוחות תקופתיים במועד. סכום המס הנובע מדוחות אלו עמד על 404,106 ₪. המערער הסיר את המחדל. בית משפט קמא קבע כי הרף התחתון של המתחם מתחיל מ-4 חודשי מאסר וגזר על המערער 4 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, קנס בסך 17,000 ₪ וענישה נלווית. בהסכמת המערער - הערעור נדחה.

ראו גם הפסיקה אליה הפנה ב"כ הנאשם: ת"פ (רחובות) 47733-06-16 **מדינת ישראל נ' ליחיני ואח'** (18.2.18); ת"פ 51918-08-16 (כפר סבא) **מדינת ישראל נ' א.מ.נ. קוסמטיקה ואופנה**

בע"מ (21.6.18).

17. באשר לגובה הקנס. עסקינן בעבירות אשר נעברו ממניע כלכלי וישנה חשיבות לענישה כלכלית מרתיעה. גובה הקנס מושפע מהיקף העבירות. עם זאת, ובהתאם להוראת סעיף 40 ח לחוק העונשין, בקביעת מתחם הקנס ההולם יש להתחשב גם במצבו הכלכלי של הנאשם.

18. לאור כל האמור אני קובעת כי מתחם העונש ההולם לכלל העבירות שביצע הנאשם בנסיבות שבפני נע ממאסר קצר ועד 12 חודשי מאסר, קנס הנע בין 15,000-56,000 ₪ וענישה נלווית.

שאלת ביטול ההרשעה

19. הכלל הוא כי מי שהוכחה אשמתו, יש להרשיעו בדין.

בע"פ 2513/96 **מדינת ישראל נ' שמש**, פסק בית המשפט העליון כי:

"שורת הדין מחייבת כי מי שהובא לדין ונמצא אשם, יורשע בעבירות שיוחסו לו. זהו הכלל. הסמכות הנתונה לבית המשפט להסתפק במבחן מבלי להרשיעו בדין, יפה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שימוש בסמכות הזאת כאשר אין צידוק ממשי להימנע מהרשעה מפר את הכלל. בכך נפגעת גם שורת השוויון לפני החוק".

20. עם זאת קיימים מקרים חריגים מיוחדים ויוצאי דופן בהם קיימת הצדקה להימנע מהרשעה (ע"פ 9893/06 **לאופר נ' מדינת ישראל**) וזאת כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת פגיעתה של ההרשעה הפלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס הציבורי-חברתי הכללי.

בע"פ 2083/96 **כתב נ' מדינת ישראל**, נקבע כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטבר שני גורמים מרכזיים: ראשית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים, ושנית ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם.

21. על הנאשם מוטל הנטל לשכנע שהותרת ההרשעה על כנה תפגע בו באופן קונקרטי ולא די בהעלאת תרחיש תיאורטי שלפיו עלול להיגרם לנאשם נזק בעתיד (רע"פ 2180/14 **שמואלי נ' מדינת ישראל** (24.4.14); רע"פ 1439/13 **קשת נ' מדינת ישראל** (4.3.13); רע"פ 8627/12 **הנסב נ' מדינת ישראל** (31.12.12)).

22. יישום המבחנים האמורים במקרה דנן, מעלה כי לא ניתן להורות על ביטול הרשעת הנאשם בדין.

באשר לסוג העבירה:

בית המשפט העליון קבע לא אחת כי ביטול הרשעה אינו מתאים בעבירות מס, גם כשעסקינן בעבירות שהן מנהליות במהותן, לרבות במקרים של איחור במספר ימים של הגשת דוחות.

ראו למשל רע"פ 6271/13 **בן סנן נ' מדינת ישראל** (17.9.13) (שם למבקש יוחסו מעל 40

עבירות של אי דיווח במועד בהיקף מחדל של כמיליון ₪. המחדל הוסר); רע"פ 737/11 מלכיאלי נ' **מדינת ישראל** (9.5.11) (שם יוחסו למבקש, עו"ד במקצועו, 2 עבירות של אי דיווח במועד. המחדל הוסר); רע"פ 7917/04 בסרגליק נ' **מדינת ישראל** (14.11.04) (למבקש יוחסו 46 עבירות של אי דיווח בהיקפים גדולים). ראו גם רע"פ 9/09 אפרים מזרחי נ' **מדינת ישראל** (6.1.09); עפ"ג (באר שבע) 59858-01-23 עמיר נ' פקיד שומה באר שבע (13.9.23); ע"פ (ב"ש) 9258-10-11 **מדינת ישראל** נ' מפלח אבו עמאר (10.7.13); ת"פ (רמלה) 9258-10-11 **מדינת ישראל** נ' נופי בית שמש בע"מ ואח' (4.12.16); ת"פ (ראשל"צ) 5942-03-10 מדינת ישראל נ' צעד וחצי בע"מ ואח' (16.7.15).

מנגד, למקרים חריגים שהסתיימו ללא הרשעה ראו רע"פ 4606/01 יעקב סופר נ' **מדינת ישראל** (3.1.02); ע"פ (ב"ש) 23401-11-11 אוחיון נ' **מדינת ישראל** (1.2.12); עפ"ג (מרכז) 26177-05-14 בהרב נ' **מדינת ישראל** (22.2.15); ת"פ (מחוזי באר שבע) 69476-07-20 **מדינת ישראל** נ' דוד (4.7.21); ת"פ (באר שבע) 10896-03-19 **מדינת ישראל** נ' עקל אלזיאדנה (25.10.22); ת"פ (תל אביב) 61258-01-16 **מדינת ישראל** נ' נדיר בע"מ (24.12.18); ת"פ (תל אביב) 7054-09-14 **מדינת ישראל** נ' שבתאי יוסף ואח' (19.7.15); ת"פ (תל אביב) 52318-05-15 **מדינת ישראל** נ' שחורי (11.10.15).

בחלק מהמקרים הללו הסיבה לאי ההרשעה נעוצה בהתנהלות לא תקינה של המדינה (אי הזמנה לשימוע, עיכוב תשלומים וכיו"ב)

23. לא מצאתי כי בעניינו של הנאשם הוכח שהתנהלות המאשימה כלפיו היא כזו שמצדיקה ביטול הרשעתו, כפי שנקבע למשל בת"פ (מחוזי באר שבע) 69476-07-20 **מדינת ישראל** נ' דוד (4.7.21) שצוטט לעיל. אף לא הוכח בפני כי הפיגורים של מי מלקוחותיהם של הנאשמים אשר קשורים למדינה, בתשלום בעד השירותים שקיבלו מהנאשמים, הייתה לו השפעה משמעותית על התנהלות הנאשמים שמצדיקה בחינת ביטול ההרשעה.

24. בענייננו, אמנם עסקינן בעבירות שחל עליהן חוק העבירות המנהליות, עבירות ששתיים מתוכן הן מסוג עוון שהעונש המקסימלי הקבוע בצידן הוא שנת מאסר, ו-4 האחרות הן מסוג חטא. עם זאת אין לשכוח כי הנאשם נותן את הדין על 6 עבירות ויש לתת את הדעת לכך שהיקף המחדל התחילי עמד על מאות אלפי שקלים.

25. אמנם הנאשם לקח אחריות מלאה על ביצוע העבירה והסיר את המחדל במלואו ועם זאת לא שוכנעתי כי הרשעה תפגע בשיקומו של הנאשם או יגרם לו נזק קונקרטי כזה המצדיק ביטול ההרשעה.

דבר ידוע הוא כי הרשעה פלילית, כל הרשעה, עלולה במהלך חייו של אדם לפגוע בו בצורה זו או אחרת, לרבות להגבילו ביכולות התעסוקה, ואף על פי כן, הכלל הוא כאמור הרשעה, ורק במקרים חריגים ניתן להימנע ממנה.

26. בנסיבות אלו לא מצאתי כי מתקיים החריג לכלל המצדיק את העדפת השיקול האינדיבידואלי על פני האינטרס הציבורי, לא שוכנעתי כי קיים פער בלתי נסבל בין עוצמת הפגיעה של ההרשעה הפלילית בנאשם לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס הציבורי החברתי הכללי.

הרשעת הנאשם תישאר על כנה.

ההגנה טענה כי אין הצדקה ליישם את החלטתו המנחה של בית המשפט המחוזי בבאר שבע עפ"ג (באר שבע) 59858-01-23 **עמיר נ' פקיד שומה באר שבע** (13.9.23), שכן שם דובר במי שביצע עברות רבות, שנמשכו על פני 3 שנים, ורובן אף בוצעו לאחר הגשת כתב האישום, כמו גם שמדובר בעו"ד אשר משמש כנאמן לבית המשפט.

צודק ב"כ הנאשם כי חלק מנסיבות ביצוע העבירות בעניינו של עמיר חמורות יותר מהנסיבות בעניינו של הנאשם, ומנגד, בעניינו של עמיר סכום המחדל הכולל עמד על 300,525 ₪, בעוד בעניינו של הנאשם סכום המחדל הכולל עמד על כמעט כפליים: 560,751 ₪.

27. אני ערה לכך שגזר הדין ניתן על ידי בטרם התקבלה המלצה עונשית משירות המבחן, ולא מן הנמנע כי שירות המבחן היה ממליץ על ביטול הרשעתו של הנאשם לאור הירתמותו של הנאשם להליך הטיפול ולאחר שהיה מתרשם מהפחתת הסיכון להישנות עבירות.

ואדגיש, כי גם אם זו הייתה ההמלצה המתקבלת על ידי שירות המבחן, לא הייתי מוצאת לנכון לאמץ אותה.

כאמור שירות המבחן הניח בפני שני תסקירים הסוקרים באריכות את נסיבותיו האישיות של הנאשם, זאת על אף שטרם התקבלה המלצה עונשית. לא מצאתי כי יש בנסיבותיו של הנאשם כפי שהוצגו על ידי שירות המבחן וכפי שהוצגו על ידי ההגנה, (וגם אם שירות המבחן היה ממליץ על ביטול ההרשעה) כדי להצדיק ביטול ההרשעה. על כן לא מצאתי כל טעם לדחות את הדיון ב- 4 חודשים נוספים לצורך קבלת המלצה עונשית משירות המבחן.

בדיון ביום 11.6.23, עת הופנה הנאשם לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר צוין במפורש כי ההפניה לתסקיר אינה מלמדת ולו ברמז על כך שבית המשפט יקבל את עמדת ההגנה לבטל את ההרשעה. אף צוין כי ההפניה לתסקיר אינה מלמדת כי בית המשפט ישקול להטיל ענישה בעלת אופק שיקומי או חינוכי, אלא הפניה לתסקיר נועדה אך ורק שיהיו מונחים בפני בית המשפט מלוא נתוניו של הנאשם על מנת שניתן יהיה לשקול את מכלול השיקולים הרלוונטיים בעת גזירת הדין. ונתונים אלה אכן הונחו בפני.

שיקולים בגזירת עונשו של הנאשם

28. בעניינו של הנאשם אין הצדקה לחרוג לחומרה או לקולה ממתחם העונש ההולם, גם לא

משיקולי שיקום (גם אם היה משלים את ההליך הטיפולי בו החל).

29. בבואי לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם לקחתי בחשבון את הנתונים שלהלן:

· זקפתי לזכותו של הנאשם את העובדה שבחר לקחת אחריות ולהודות במיוחס לו, הגם שלא בהזדמנות ראשונה, אלא בשלב סיכומי ההגנה. בעניינו של הנאשם לא מצאתי לזקוף לחובתו את העובדה שבחר לנהל הוכחות בתיק, שכן בדרך זו נחשף בית המשפט לנסיבות ביצוע העבירות, לרבות לזהות הלקוחות של הנאשמת אשר לא שילמו לה במועד (הגם שכאמור החשיפה בעניין זה הייתה חלקית).

· זקפתי לזכותם של הנאשמים את היותם נעדרי הרשעות קודמות.

· זקפתי לזכותם את העובדה שפעלו להסרת המחדל ולאחר הגשת כתב האישום שילמו את מלוא חובם למע"מ.

ברע"פ 2496/07 **משה נ' מדינת ישראל** (31.07.2007) נקבע כי:

"כעניין שבמדיניות, הסרת מחדלים איננה מטהרת את העברין מעבירת המס שביצע, אלא יכולה להוות שיקול מה בגזירת העונש לגביו".
ראו גם רע"פ 7851/13 **עודה נ' מדינת ישראל** (3.9.15):

"כידוע, בית המשפט נוהג לשקול הפחתה בעונשו של נאשם שהחליט לתקן את העיוות שנגרם מעבירותיו (ראו: ע"פ 395/75 צור נ' מדינת ישראל, פ"ד ל(2) 589 (1976)). בהקשר לכך צוין כי "... אינטרס ציבורי הוא לעודד החזרת הגזילה על-ידי הקלה מסויימת בענישה שמידתה תלויה בהיקף ההשבה" (ראו: ע"פ 1341/02 מזרחי נ' מדינת ישראל (21.10.2002)).
התחשבות בהסרת המחדל על ידי הנאשם בעת גזירת הדין נועדה לקדם שתי תכליות עיקריות:
האחת, סילוקו של המחדל כרוך בהשלמת החסר מקופת המדינה והטבת הנזק שנגרם כתוצאה מהעבירה.
השנייה, עידוד הבעת חרטה וקבלת אחריות לביצוע העבירה בידי הנאשם."

עם זאת העובדה שהנאשם הסיר את מלוא המחדל, אינה מביאה בהכרח להימנעות מהטלת עונש מאסר בפועל.

ראו בעניין זה רע"פ 2407/05 **רון מן נ' מדינת ישראל** (11.7.05):

"גם את זאת יש להדגיש: עם כל חשיבותו של פירעון החוב, בסופו של דבר אין מדובר

במעשה חסד שעשה הנאשם, אלא בפירעון מה שניתן היה לגבות ממנו גם בדרכים אחרות... על כן אף שלהסרת המחדל במקרה זה יש לייחס משקל, אין להפריז בו עד כדי הימנעות מגזירתו של מאסר בפועל"

ראו גם רע"פ 6095/06 צדוק חיים לו נ' מדינת ישראל (5.11.06).

וראו שורה ארוכה של פסקי דין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מהשנים האחרונות (פורטו לעיל בפרק הדן בפסיקה הנוהגת).

· נתתי דעתי למאמציו של הנאשם להציל את הנאשמת, לשקם אותה, בין היתר על מנת להמשיך ולפרנס 140 משפחות שמתפרנסות מהנאשמת. הדברים נלמדים גם מהעדויות שנשמעו וגם מהמסמכים שהוגשו בתיק זה לרבות המסמכים על ההליכים בתיק החדל"ת שהוזכר לעיל.

· לקחתי בחשבון את השפעת העונש על הנאשם ומשפחתו, את נסיבותיו האישיות כפי שפורטו על ידי הנאשם ובא כוחו. את מצבו המשפחתי, הכלכלי והרפואי. הנאשם חלה באופן קשה לפני מספר שנים, נאלץ לעבור השתלת כלייה ועבר שיקום ממושך. גם היום הנאשם אינו בקו הבריאות.

· לקחתי בחשבון את העובדה שהנאשם שולב בהליך טיפולי בשרות המבחן במסגרת תיק זה, התמיד להתייצב לפגישות ואף הגמיש עמדותיו.

· לקחתי בחשבון את נתונים האישיים של הנאשם כפי שנלמדים מהתסקיר.

30. לאור מכלול נתוניו של הנאשם ובדגש על כך שהסיר את המחדל באופן מלא ושילם את מלוא סכום המס לרשויות המס, מצאתי לגזור את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם.

עונשם של הנאשמים

31. סיכומי של דבר, מצאתי לנכון ולמידתי להטיל על הנאשמים את העונשים הבאים.

נאשמת 1

קנס בסך 15,000 ₪, אשר ישולם תוך 90 יום. הקנס ישולם ב- 15 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.10.24.

נאשם 2

א. הנני מטילה על הנאשם מאסר לתקופה של חודש וחצי, שירוצה בדרך של עבודות שירות, בעיריית דימונה. הנאשם יועסק 5 ימים בשבוע, עד 8.5 שעות עבודה יומיות.

הנאשם הביע את הסכמתו לרצות את עונש המאסר בעבודות שירות.

על הנאשם להתייצב לתחילת ריצוי המאסר ביום 8.9.24 בשעה 08:30 במשרדי הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות ב"ש.

מוסבר לנאשם כי עליו לבצע כל עבודות שמוטלות עליו במסגרת עבודות השירות על פי ההנחיות שתינתנה לו מעת לעת על ידי הממונה במקום וכל הפרה של עבודות שירות תגרום להפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי עונש המאסר בפועל.

ב. מאסר בן 3 חודשים וזאת על תנאי למשך שלוש שנים מהיום לבל יעבור הנאשם כל עבירה לפי חוק מע"מ.

ג. קנס בסך של 15,000 שח או 50 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם ב- 15 תשלומים חודשיים רצופים ושווים. תשלום ראשון לא יאוחר מיום 1.10.24.

ד. הנאשם יתחייב בפני על סך של 20,000 ₪ וזאת לבל יעבור עבירות על חוק המע"מ תוך 3 שנים מהיום. במידה ולא יתחייב - יאסר למשך 20 יום.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בבאר שבע בתוך 45 ימים מהיום

ניתן היום, י"ב תמוז תשפ"ד, 18 יולי 2024, במעמד הצדדים.